

Sommerhuse på Klitten

Inspiration til bevaring og forbedring

Ringkøbing-Skjern Kommune April 2011
www.rksk.dk/sommerhusepaaklitten

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kildehenvisninger.....	2
Indledning.....	3
Holmslandklits historie.....	4
Sommerhusområderne i dag.....	6
Klittens landskab.....	8
Værdifulde landskaber og naturtyper.....	8
Plantevalg.....	12
Planteliste.....	13
Grundens indretning.....	14
Stakitter, plankeværker, støttemure.....	16
Volde.....	18
Belægningstyper.....	20
Veje og indkørsler.....	22
Fritstående elementer.....	24
Facader - idéer til farver og materialer.....	26
Hot or Not.....	30
Links.....	31

KILDEHENVISNINGER

“Naturpleje i sommerhusområderne”
Ringkøbing- Skjern Kommune og
Sammenslutningen af Grundejerforeninger 2008

“Bedre sommerhusområder “
Holmsland Kommune, Erhvervsamvirket,
Søndervig Beboerforening og
grundejerforeninger 2004

“Den vilde Have”
Jens Thejsen,
Gyldendal 2009

[www. rksk.dk](http://www.rksk.dk)

Fotos:
Arkitektfirmaet C. F. Møller
Geert Sønderskov Andersen s. 30
Thue Amstrup-Jørgensen s. 27, s. 30
Gunnar Pedersen s. 30
Historiske fotos - Lokalhistorisk Arkiv

Illustrationer:
Vibeke Rønnow - tuschtegninger, akvarel
Annelise Lauritsen - vignetter

For- og bagside: Klitten ved Sisselsbjerg
ISBN 978-87-986847-1-8

Inspirationskataloget er udarbejdet af
Arkitektfirmaet C. F. Møller LANDSKAB i
samarbejde med Sammenslutningen af
grundejerforeninger på Holmsland Klit, samt
Ringkøbing - Skjern Kommune.

April 2011

INDLEDNING

Hæftet henvender sig til sommerhusejere, brugere, bygningsforvaltere og håndværkere, som inspiration og vejledning til at vælge de rigtige løsninger når huse og omgivelser skal vedligeholdes eller ændres.

God kvalitet er ikke nødvendigvis dyrere og små detaljer kan have stor virkning i den rigtige retning.

De høje klitter, den nøgne hede og det vide udsyn er særegne træk for den vestjyske kyst og Klittens landskab er derfor værd at værne om. Sommerhusområderne med deres veje, huse og udearealer er en del af dette landskab og skal derfor varetages med samme omhu, hvis Klittens særpræg skal bevares.

I nogle sommerhusområder er der en tendens til at grundene kultiveres og at huse og udearealer tilføres dekorative elementer som er fremmede i naturen. Dette præger langsomt, men sikkert områderne i en mere villa agtig retning, som jo netop er det de fleste søger afveksling fra.

I hæftet beskrives nogle få, men vigtige spilleregler der skal overholdes,

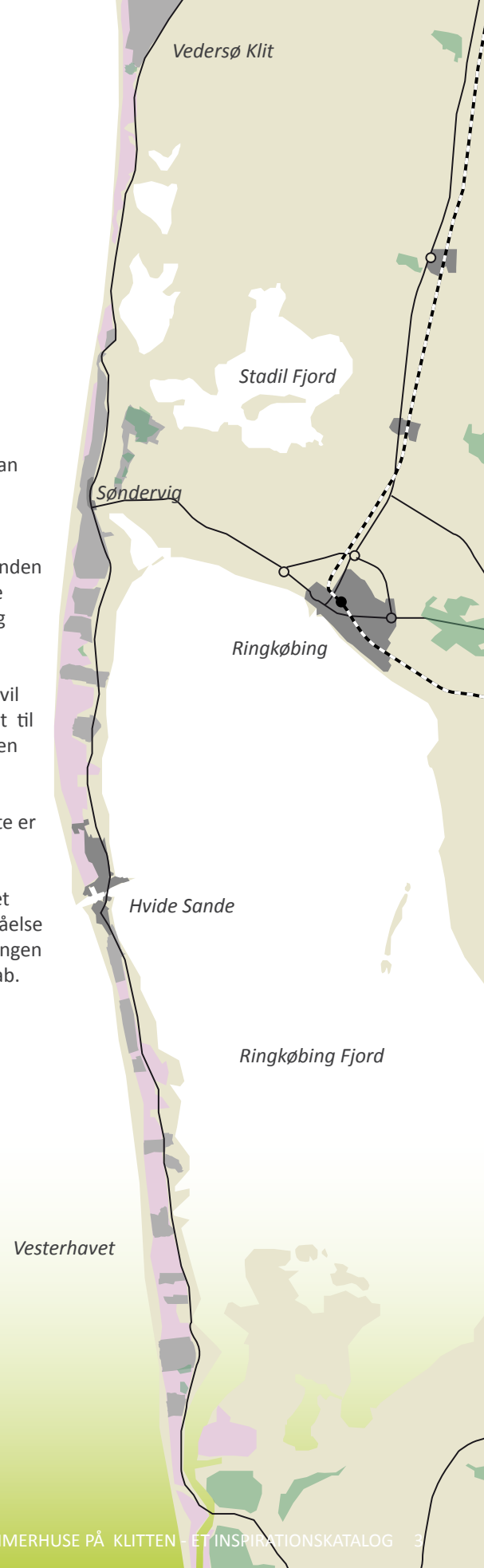
for at bevare de landskabelige og bygningsmæssige værdier så Klitten kan fastholde sin position som attraktivt sommerhusområde af høj kvalitet.

Det forklares hvordan sommerhusgrunden skal indrettes så den unikke natur ikke mister sit særpræg, og hvilke farver og materialer, som passer til landskabet.

Det er håbet, at de enkle råd i hæftet vil give alle med tilknytning til Klitten, lyst til at arbejde for et kvalitetsløft så naturen kan beholde sin tiltrækningskraft.

Formålet med dette informationshæfte er derfor

- At skabe viden om landskabet på Holmsland Klit, samt forståelse for kvaliteten og sammenhængen mellem bygninger og landskab.
- At give inspiration og idéer til, hvordan sommerhuse og udearealer kan beskyttes, plejes og forbedres.

HOLMSLAND KLIT - HISTORIEN I KORTE TRÆK

Holmsland og Holmsland Klit er med sine godt 5.000 indbyggere en af Danmarks tyndest befolkede egne. I århundreder var det altdominerende erhverv hav- og fjordfiskeri, landbrug samt det håndværk og handel, der naturligt fulgte med. Indtil midten af 1800-tallet var klitlandskabet stort set ubebygget, med undtagelse af få klitgårde og fiskerlejer.

I slutningen af 1800 tallet blev Vestkysten med Søndervig i centrum opdaget som et helsebringende feriested og gårdene begyndte at indlogere badegæster. Samtidig åbnede det første badehotel, og snart dukkede de første sommerhuse op i klitterne.

Det betød, at de traditionelle erhvervs- og byggemønstre ændrede sig: De mange sommerhus- og badegæster gav i stigende grad beskæftigelse til den lokale befolkning i form af forskellige servicefag.

De første sommerhuse fra slutningen af 1800-tallet var små, murede og stråttækte huse med tjærede eller kalkede ydervægge. Dengang var der "frit valg på alle hylde", og husene - hvoraf nogle stadig findes - lå ofte højt oppe i klitterne, med udsigt over Vesterhavet, hvor de tegnede en tydelig kontrast til landskabet.

Fra 1930'erne tog sommerhusbyggeriet fart. Nu var det ikke kun de velstående, der drog til Vesterhavet, men folk fra alle samfundslag og klitterne ved Vesterhavet blev om sommeren befolket af børnerige familier; flere medbragte både skurvogn og bedsteforældre, og det var ikke ualmindeligt, at 8 personer klemte sig sammen på 15-20 m². De fleste af den tids sommerhuse var små, enkle træhuse i rødt og gult med hvide vinduesrammer og vindskeder og hævet over terræn på spinkle trædæk.

Frem til 1950'erne var der stort set ingen regulering af sommerhusudstykningsne. Især i Søndervig skød de små feriehus planløst op mellem klitterne i stadigt større antal. Manglen på planlægning gjorde at naturens nedslidning tog fart og efter en konkret sag i 1958, hvor tyskere forsøgte at opkøbe et større areal på Holmsland Klit blev der nedsat fredningsplanudvalg i alle amter langs Vestkysten.

I 1960'erne kom det store byggeboom langs Vestkysten i takt med at velstanden blev øget. Dette influerede også på sommerhusbyggeriet så 1960'ernes typiske vesterhavssommerhuse blev større og med flere moderne bekvemmeligheder, så disse i byggestil

og materialer snarere ligner helårsboliger end sommerhuse.

I 1970'erne blev det almindeligt, at sommerhusejerne lejede deres huse ud i kortere eller længere perioder, og op gennem 1980'erne blev der bygget stadig flere sommerhuse udelukkede med udlejning for øje. Samtidig så nye typer sommerhuse dagens lys; f.eks. poolsommerhuse til 2-3 familier eller til virksomheder på firmaudflugt.

Fra 1990'erne og frem til i dag er tendensen, at sommerhusene igen er blevet mere enkle og tilpasset naturen - både hvad angår størrelse, udformning farver og materialer. Dette skyldes ikke mindst, at stat, amt og kommuner siden 1960'erne i stigende grad har forsøgt at beskytte det danske kystlandskab gennem regulering.

Bjerregård, 1968

Søndervig 1900-tallet

Bevaringsværdig klitgård, Nymindegab

Sommerhus i klitlandskabet

Sommerhus skjult af volde

SOMMERHUSOMRÅDERNE I DAG

Klitten har i dag omkring 6.000 sommerhuse, der hvert år bebos af omkring 3 mio. turister og sommerhusgæster.

De mange gæster og turister fascineres af landskabet, som er den altafgørende attraktion. Imidlertid medfører nye sommerhuse og ombygninger store forandringer af naturen, og veje, friarealer, større legeredskaber og parabolantener slører landskabets egenart.

Gennem tiden er kravene til sommerhusene og friarealene gradvist øget. Hvor behovene tidligere var dækket med et lille skur eller lysthus med køjerum og primitive faciliteter, stiller moderne sommerhusbrugere nu meget større krav til plads og komfort. Det betyder, at moderne sommerhuse er større og bedre indrettet, og at behovet for om- og tilbygninger af de gamle sommerhuse er stigende.

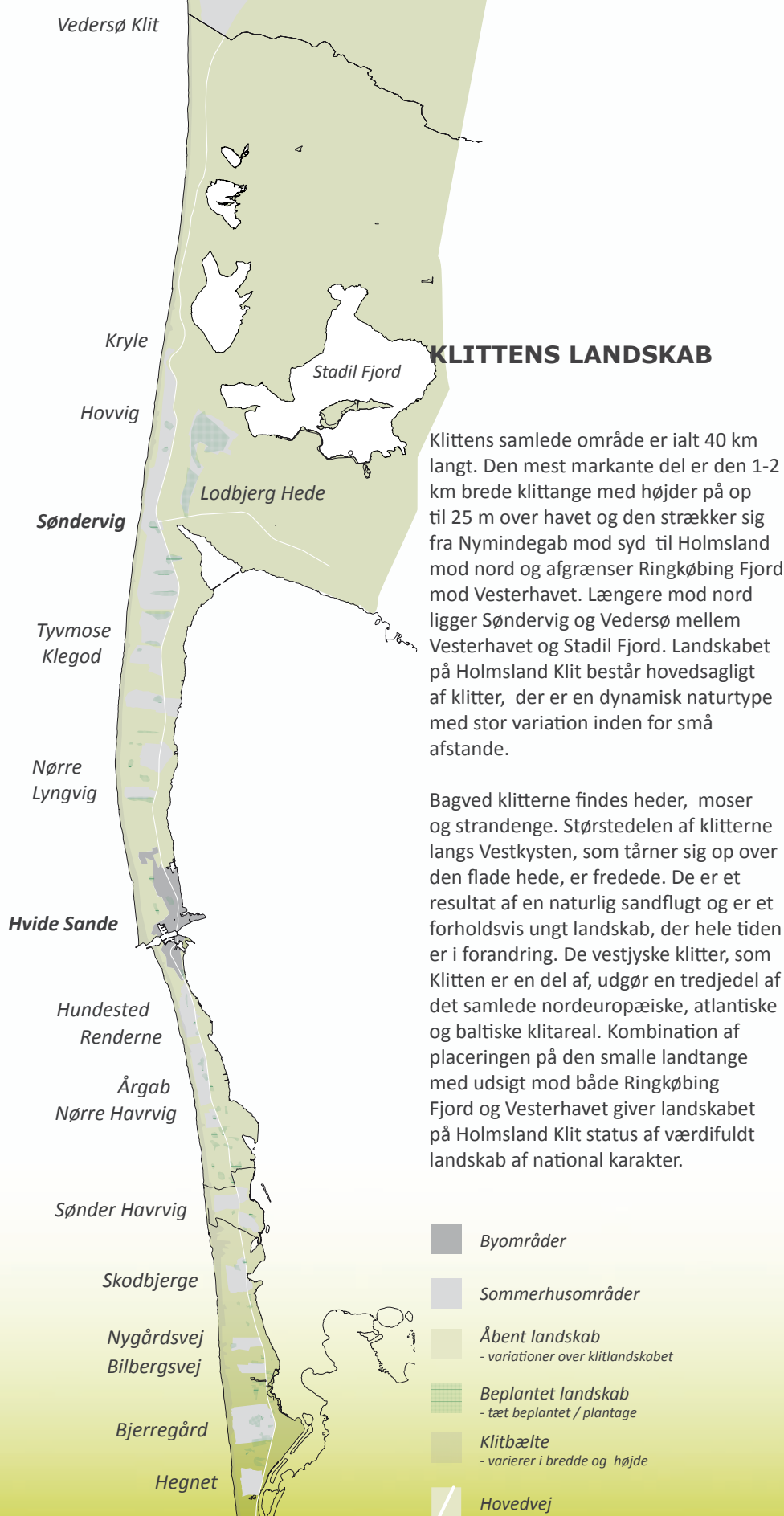
Samtidig med at sommerhusområderne opdateres til nutidens krav om plads, kvalitet og udfoldelsesmuligheder har sommerhusejere, turister og fastboende sammen med de offentlige myndigheder en fælles interesse i at værne om landskabet og naturen, som jo er den basale årsag til at tilbringe ferien i sommerhuset.

Sommerhus i klitterne

Oversigt over sommerhusområdet Hegnet

KLITTENS LANDSKAB

Klittens samlede område er ialt 40 km langt. Den mest markante del er den 1-2 km brede klittange med højder på op til 25 m over havet og den strækker sig fra Nymindegab mod syd til Holmsland mod nord og afgrænser Ringkøbing Fjord mod Vesterhavet. Længere mod nord ligger Søndervig og Vedersø mellem Vesterhavet og Stadil Fjord. Landskabet på Holmsland Klit består hovedsagligt af klitter, der er en dynamisk naturtype med stor variation inden for små afstande.

Bagved klitterne findes heder, moser og strandenge. Størstedelen af klitterne langs Vestkysten, som tårner sig op over den flade hede, er fredede. De er et resultat af en naturlig sandflugt og er et forholdsvis ungt landskab, der hele tiden er i forandring. De vestjyske klitter, som Klitten er en del af, udgør en tredjedel af det samlede nordeuropæiske, atlantiske og baltiske klitareal. Kombination af placeringen på den smalle landtange med udsigt mod både Ringkøbing Fjord og Vesterhavet giver landskabet på Holmsland Klit status af værdifuldt landskab af national karakter.

VÆRDIFULDE LANDSKABER OG NATURTYPER

De åbne klitlandskaber er et af Ringkøbing-Skjerns Kommunes klenodier. De storslåede klitter er med deres udstrækning, højde og varierede former meget nærværende i sommerhusområderne og netop deres sjældne særpræg har gjort Klitten til et populært sommerhusområde. Det er derfor indlysende vigtigt at værne om denne landskabstype.

Inspirationskataloget beskriver både det åbne landskab og det beplantede landskab. De to forskellige naturtypers karaktertræk forklares, så man kan danne sig et overblik over naturen i det område hvor man har sit sommerhus. Samtidig kan opdelingen vejlede til placering af bygninger og fritstående elementer samt til hvilke materialer og farver der passer til landskabstypen.

Det åbne landskab
Ved det åbne landskab forstås variationer af klitlandskabet som hede og mose, samt strandenge.

Længst mod vest ligger de hvide sandklitter, som et sammenhængende kuperet terræn, sparsomt bevokset med hjælme og marehalm med det lysende hvide sand som sidste skanse før Vesterhavet. Længere inde bliver de hvide klitter til grønsværklitter og grå klitter, hvor plantedækket er tættere, men stadig lavt. Her findes flere planter som græsser, mosser og lav.

Gradvis overgår gråklitterne til klithede eller lynghede. Bag de lægivende grå klitter opstår lynghede, der gror på tørre flade sandmarker. Her dækkes overfladen af et mosaikagtigt mønster af hedelyng, melbærris, revling, hjælme og sandstar med pletvise grupper af større buske som krybende pil, klitrose og havntorn. I fugtige områder vokser der klokkel yng, mosebølle, kæruld og porse.

På den østlige del af Holmlands Klit består det åbne udyrkede landskab af strandenge. Området her er mere fugtigt og bevoksningen er strandannelgræs, harril, sandkryb, strandgåsefod og strandasters.

Størstedelen af sommerhusområderne ligger på den vestlige side af vejen, på den langstrakte klithede.

Det beplantede landskab

Det beplantede landskab er overvejende fyr og granplantninger, og sommerhusene mangler her det frie udsyn men har til gengæld mere læ. Der findes både større områder med klitplantage, men også mindre områder med læhegn og tættere beplantninger. Fælles for de beplantede landskaber er at de er kunstig natur, skabt for at bremse sandflugten. Vesterhavets vind og saltpåvirkning hæmmer skovplantningerne som således ikke er specielt høje. Til gengæld har de, sammen med den indførte Hybenrose en tendens til at brede sig i hedelandskabet.

Det åbne landskab - lynghede og klitter

Det beplantede landskab - tæt fyrrebeplantning

Udsigten fra yderste klitrække mod øst over de grå klitter og Vest Stadil Fjord med strandengenes flade landskab. Det skulpturelle klitlandskab er formet af vestenvinden og bundet af marehalm, hjælme og græsser.

Tyttebær

Klitrose

Melbærris

PLANTEVALG

Landskabets tilknyttede planter er en væsentlig bestanddel af landskabspræget. Gråklitterne og klitheden, hvor størstedelen af sommerhusgrundene ligger, består af næringsfattig og sur jordbund. De klimatiske forhold med vind og salt og den næringsfattige jord betyder, at kun hårdføre planter kan etablere sig, og at de aldrig bliver særlig høje. Man kan som sommerhusejer være med til at bevare den særprægede natur ved at plante arter, der er naturligt hjemmehørende i området. Hybenrose, fyr og gyvel er invasive arter, dvs. de er ikke naturligt hjemmehørende i klitlandskabet, og har en tendens til at brede sig ukontrollabelt. Derfor skal man holde øje med disse planter og fjerne dem med regelmæssige mellemrum fra sin grund.

Plantelisten skal ses som inspiration hvis man ønsker beplantning på grundene. Planterne hører til i klitlandskabet og er tilpasset de særlige vækstbetingelser her. Plantelisten viser arter med stor variation i former og farver, så man kan opnå smuk natur på sommerhusgrunden uden brug af fremmede planter. Planter og frøblandinger fås ved Klitfogeden og planteskolerne.

Hedelyng

Hvidtjørn

Revling

Rosmarinlyng

Tormentil

Klokkelyng

Blåbær

Marehalm

Hjælme

Havtorn

Vårkobjælde

PLANTELISTE

Art/Sort:	Botanisk navn:	Form/Størrelse:	Blomsterfarve:	Blomstrer:
TRÆER:				
Bukketorn	Lycium barbarum	Busk, 2 m	Rødlilla	Juni-sep.
Eg	Quercus robur	Træ 20 m	-	-
Hvidtjørn	Crataegus laevigata	Busk, 4 m	Hvide	Maj-juni
Havtorn	Hippóphaë rhamnoides	Busk, 100-300 cm	Små, gullige	Maj-juni
Mose-pors	Myrica gale	Busk, 1 m	Gulgrønne	Marts-april
HALVHØJ BUSKET:				
Blåbær	Vaccinium myrtillus	Dvægbusk, 15-45 cm	Hvide	Maj-juni
Hedelyng	Calluna vulgaris	Dvægbusk, 15-75 cm	Rødviolette	Aug.- sep.
Hjælme	Ammophila arenaria	Flerårig, 100 cm	Hvid	Juli-aug.
Klitrose	Rosa pimpinellifólia	Dvægbusk, 20-80 cm	Hvide	Juni
Krybende pil	Salix répens	Dvægbusk, 20-80 cm	Gule	April-maj
Mosebølle	Vaccinium uliginosum	Dvægbusk, 15-80 cm	Hvide/blegrøde	Maj-juni
Marehalm	Leymus arenarius	Flerårig, 100 cm	Hvid	Juni-juli
LAV BEPLANTNING:				
Engelsød	Polypodium vulgare	Flerårig, 10-40 cm, bregne -	-	-
Hede-melbærris	Arctostaphylos uva-ursi	Dvægbusk, 5-15 cm	Hvidrosa	Maj-juni
Klokkelyng	Erica tetralix	Dvægbusk, 15-35 cm	Rødlige	Juli-aug.
Rosmarinlyng	Andromeda polifolia	Dvægbusk, 10-30 cm	Små, rosa	Juni-juli
Revling	Empetrum nigrum	Dvægbusk, 15-30 cm	Små, rødbrune	April-maj
Sand-star	Carex arenaria	Flerårig 15-20 cm	Grønlig til brun	Maj-juli
Tormentil	Potentilla erecta	Flerårig 10-30 cm	Gule	Juni-aug.
Tyttebær	Vaccinium vitis-idaea	Dvægbusk, 10-40 cm	Hvide	Maj-juni
Vårkobjælde	Pulsatilla vernalis	Flerårig 10-20 cm	Rødbrune	April – maj
Engelskræs	Armeria maritima	Flerårig, 15-25 cm	Lyserøde	Juni-sep.

Indenfor denne ramme må der plantes i forbindelse med opholdsarealer >>

GRUNDENS INDRETNING

Grundlæggende skal sommerhusparcellerne være rene og uberørte naturgrunde. For at de kan smelte naturligt sammen med klitlandskabet skal de nødvendige anlæg være nænsomme og diskrete i forhold til landskabet. Det er afgørende, at man anerkender, at den jord, man ejer, er del af et sammenhængende værdifuldt naturområde og man må derfor ikke kultivere og dekorere hverken huset eller grunden med stærke farver, græsplæne, prydbede eller andre fremmede elementer.

Omfang

De fleste sommerhuse ligger i klitlandskabet, der udstrækker sig mellem husene som et åbent og bart landskab. Det betyder derfor meget for landskabsoplevelsen at skelgrænserne mellem sommerhusgrundene ikke markeres og der må af samme grund heller ikke plantes træer og buske til at markere skellet. Heller ikke andre steder på grunden må der plantes, da landskab og udsigt herved sløres. Hvis det er nødvendigt at markere indkørslen for ikke at slide beplantningen, må man bruge ubehandlede træpæle med en højde på max. 30 cm over terræn og med en indbyrdes afstand mellem pælene på 5 m.

Selvom man ikke må plante på den åbne del af grunden, ønsker mange at skabe læ og skærme for indkigt tæt

på sommerhuset. Af hensyn til den overordnede landskabelige helhed må læplantninger kun udføres i direkte tilknytning til husets udendørs opholdsareal og få meter ud. Desuden må læplantningen kun placeres lige omkring terrassen og ikke hele vejen rundt om huset.

Beplantningsprincipper

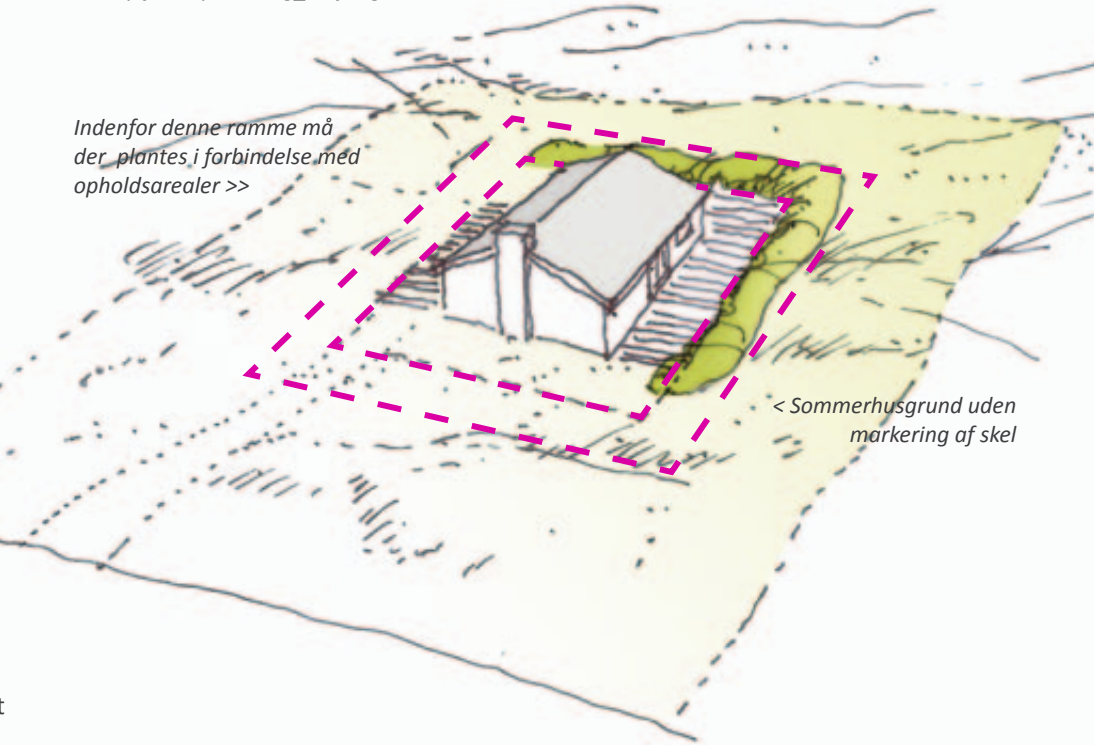
Valg af læbeplantning skal tilpasses naturen både i udformning og plantevalg. Hvis der ønskes variation, kan der plantes dværgbuske som pil eller porse, eller lave planter som hedelyng, klokkelyng, revling, melbærris og mosebølle, der har farverige blomster og spiselige bær. Udadtil mod den resterende del af grunden, men stadig i nærheden af huset, kan man plante et lægivende bælte af robuste arter som eksempelvis havtorn eller buketorn. Hermed får beplantningen et ensartet udtryk mod omgivelserne og et mere varieret

udseende mod huset. Der må plantes i en bredde på et par meter og få meter fra huset.

I områder med tættere beplantning kan den lægivende beplantning bestå af naturligt hjemmehørende træer som egetræer eller hvidtjørn som hegn eller i grupper.

Vedligeholdelse og pleje

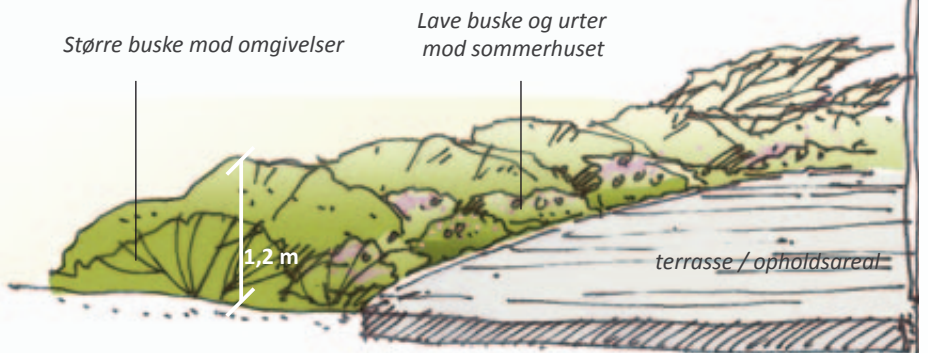
For at bevare udsigten og området i fælles interesse skal sommerhusgrundene plejes så det oprindelige naturpræg fastholdes ved at fjerne selvsåede træer og buske jævnlige. Især skal man holde øje med invasive arter, som f.eks. birk, fyr og glansbladet hæg. Desuden skal den lægivende beplantning beskæres jævnlige. Det er vigtigt at bevare det frie udsyn og derfor skal buske beskæres til en højde på omkring 1,2 m over terræn. Træer skal beskæres så de danner en naturlig overgang til omgivelserne.

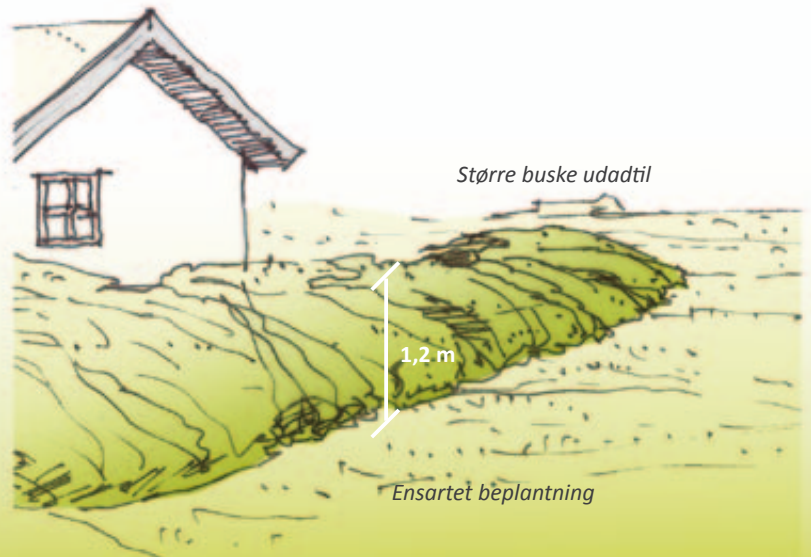

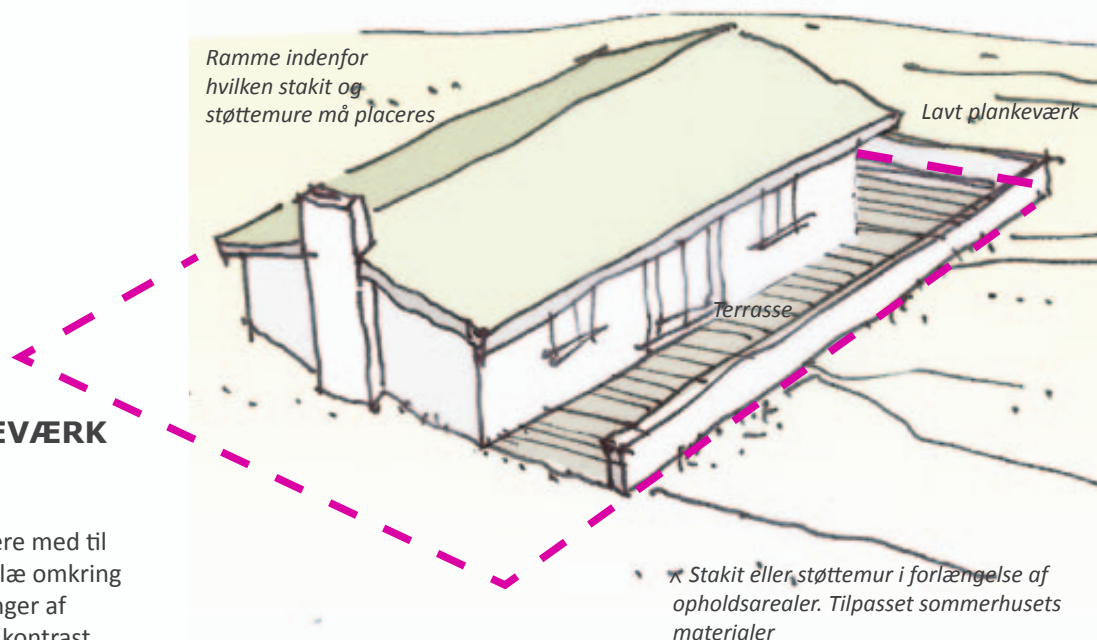
< Diskret overgang mellem opholdsareal af slået lyng, og vild klithede. I baggrunden bjergfyrrer som bør fjernes

Planteprincip mod sommerhus

Planteprincip mod omgivelser

STAKITTER, PLANKEVÆRK OG STØTTEMURE

Stakitter eller murværk kan være med til at skærme for indkig og skabe læ omkring opholdsarealerne. Afskærmninger af denne karakter må ikke være i kontrast til omgivelserne, og skal være tilpasset naturen. Derfor skal afskærmninger overholde nogle enkle spilleregler for placering, materialer og farver.

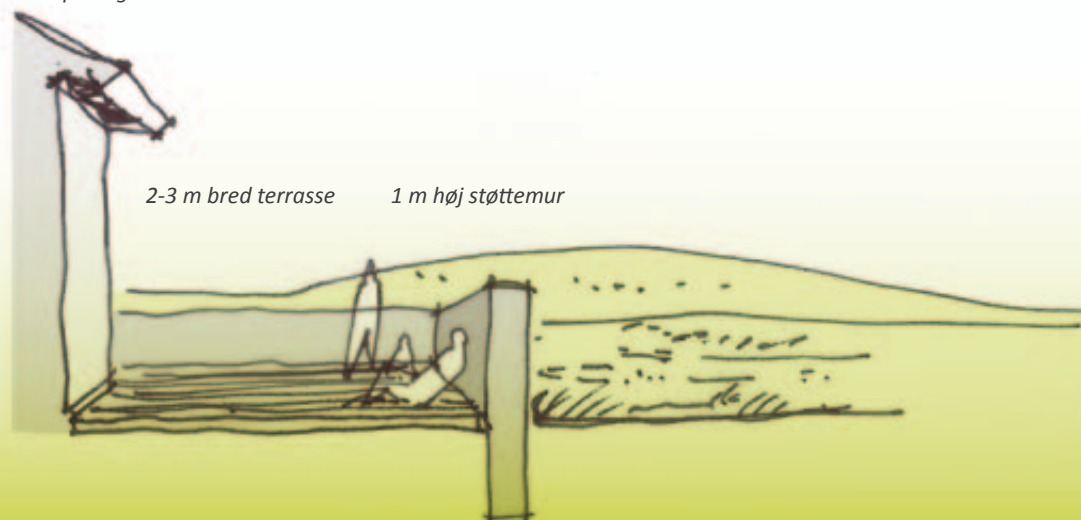
Omfang og materialer:

Afskærmningen bør placeres i forlængelse af opholdsarealerne som en del af terrassen. Stakitter eller læmure må ikke være højere end 1,2 m over terræn og gerne lavere. Det er væsentligt at tage hensyn til landskabet og konteksten, som afskærmningen skal indgå i og derfor må der kun bruges materialer som træ og beton.

> Lavt træstakit ved gammel klitgård

Principsnit gennem læmur

> Lavt, mørkegråt plankeværk omkring nære opholdsarealer, smelter sammen med omgivelserne

> Kombination af uafbarket rundtømmer og plankeværk i rå, ubehandlede brædder.

>> Integreret løsning med lav, pudset mur og strandsten kombineret med fliser

> Støttemur i brædder langs facade, som følger terrænet

>> Lav støttemur i ubehandlet rundtømmer langs terrasse

VOLDE

Princip for voldenes udformning og omfang >

Volde kan også afskærme og skabe læ. Voldene må kun anlægges langs terrasser og skal samtidig udformes som harmonisk bindeled til de omkringliggende åbne arealer. Voldens fod skal ligge i en afstand på min. 1,5 m fra vejskel, og hvis dette ikke er muligt må volden undlades.

Generelt må terrænet ikke ændres væsentligt men skal forblive en del af det overordnede åbne landskab, så bevoksningen ikke ødelægges.

Omfang og udformning:

Mod omgivelserne skal voldene være bløde dvs. at de ikke må være stejlere end en meter på 3 meter. Mod opholdsarealerne kan voldene være stejlere og eventuelt afsluttes med en støttemur i træ. Voldene må ikke være højere end 1,2 m målt fra det omgivende terræn, og de skal have naturlige former med svungne linjer og i øvrigt tilpasses grundens naturlige terrænforhold.

Volde skal anlægges med magert materiale, dvs. sand- og jord fra stedet fordi muldjord vil give grobund for fremmed og uønsket ukrudt som brændenælder, tidsler og bynke.

Tilplantning:

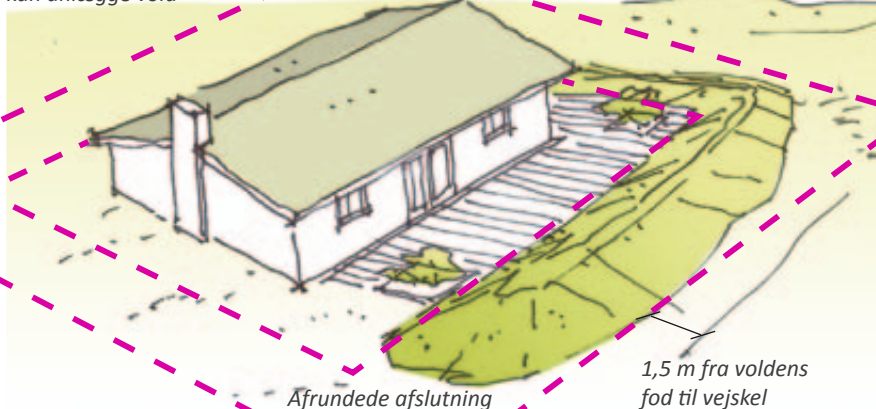
For at forhindre at sandflugt skal voldene tilplantes. Der kan plantes hjælme, marehalm, lyng osv. se afsnittet plantevalg.

Sandmiler til nedsivning af spildevand:

Milerne skal udformes i naturlige former i harmoni med klitlandskabet. Ligesom voldene skal sandmilerne være bløde med svungne former. Det er vigtigt at tage hensyn til naboer, og afstandskrav med henholdsvis 5 m til bygning og 5 m til skel og vej skal overholdes.

Når man ansøger Kommunen om nedsivningstilladelse, anbefales det at medsende en skitse over den landskabelig udformning af sandmilen/voldanlægget.

Ramme indenfor hvilken man kan anlægge vold

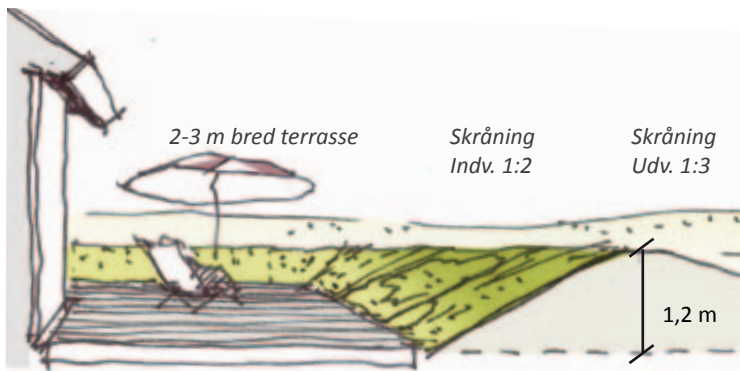
^ Vold anlægges i forlængelse af opholdsarealerne og beplantes med hjemmehørende arter eksempelvis hjælme, marehalm eller lyng.

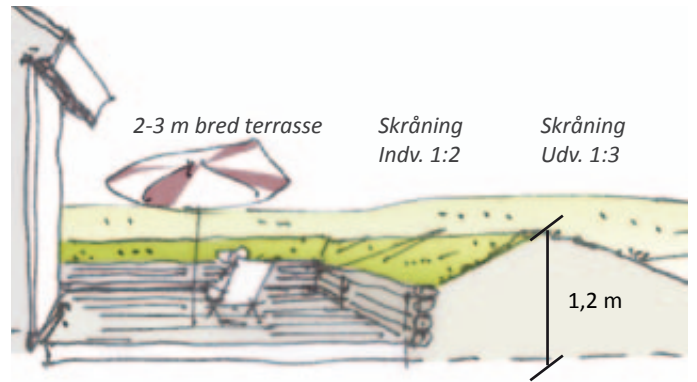
^ Nyanlagt vold beplantet med marehalm

^ Vold med marehalm og lyng

Principsnit gennem terræn - vold

Principsnit gennem terræn - vold afsluttet af støttemur

Støttemur i rundtømmer afslutter volden

^ Vold indpasset i klitterne

BELÆGNINGSTYPER

Strandingstømmer og slebne strandsten har altid været brugt til stedets belægninger, og også ved moderne huse bør der anvendes robuste og gedigne materialer, i områdets tradition.

Det er desuden vigtigt at begrænse omfanget af de belagte arealer fordi store belagte flader er skæmmende og fremmede i omgivelserne og giver for store kontraster i naturen.

Der må derfor kun anlægges befæstede arealer til opholdsterrasser i direkte forbindelse med sommerhuset dvs. med direkte adgang fra dette. Hvis det er nødvendigt at befæste parkeringsarealer må der helst ikke anlægges mere end én, og maksimalt 2 pladser.

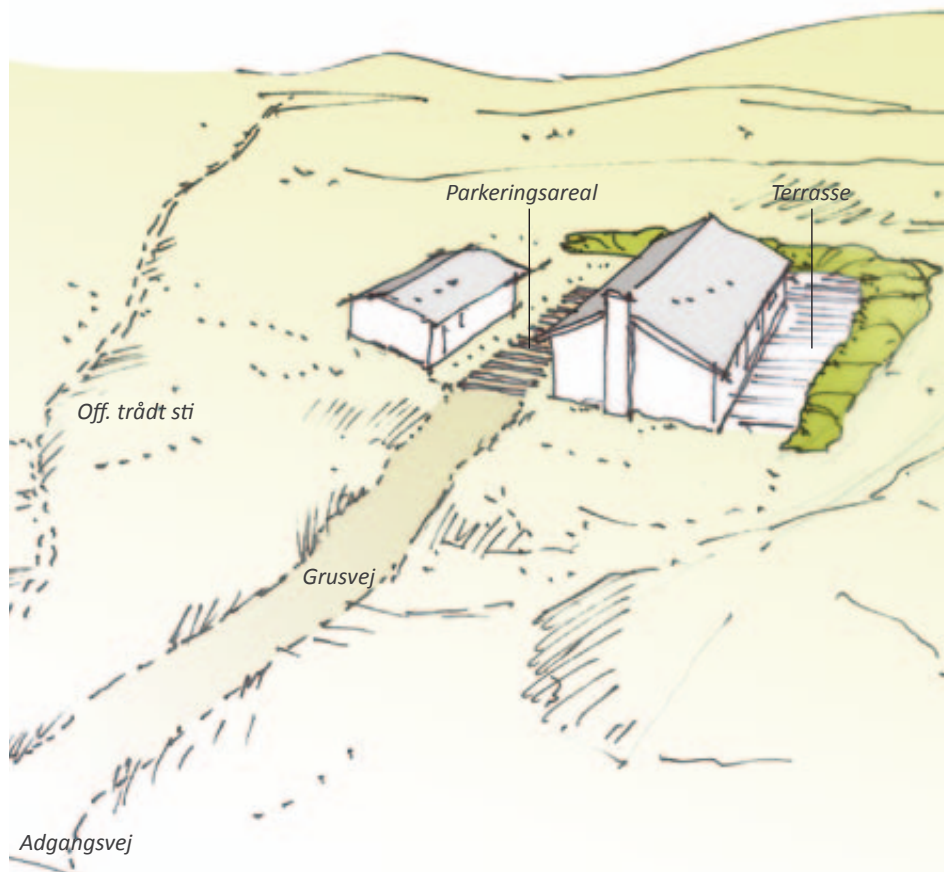
Materialer:

Der skelnes mellem bundne belægninger (fliser ect.) og ikke-bundne belægninger (grus)

Ved opholdsarealer og terrasser må man bruge bundne belægninger så havemøbler mm. kan stå plant, mens parkering skal være en ikke-bunden belægning.

Bundne belægninger kan være betonfliser, kostet beton, afrundede strandsten og pigsten, eller træplanker. Træ kan enten overfladebehandles eller fremstå ubehandlet.

Ikke bundne belægninger kan være grus og sand, mens granit- og marmorskærver samt stensmel, som hyppigt ses anvendt, er fremmede for klitområdet.

^ To rækker betonfliser som adgangssti mod sommerhus

^ Sveller på bund af grus

Strandsten i smalt bort omkring facade >

^ Smul og levende vej i grus

< Grusvej som slynger sig gennem klitlandskabet

VEJE OG INDKØRSLER

Lokalvejene i Klitten må ikke dominere landskabet visuelt eller bryde sammenhængen. Med valg af lokale grusmaterialer, og en landskabelig placering kan de tilpasses naturligt til terræn. Adgangsveje skal være så smalle som muligt med lokale grus eller sandmaterialer.

Det smukkeste er veje som kun er kørespor med en bevokset midterrabat af lyng, græsser og revling. Hermed underlægger vejen sig naturen og det åbne landskab forbliver sammenhængende.

En smal, snoet vej med naturlige ujævnheder er pænere og dæmper hastigheden bedre end steler, kunstige bump og forsætninger.

Det kan være nødvendigt at markere korte strækninger af indkørsler, eller vejforløb på sommerhusgrundene mod fælles vej, så terrænet skånes for kørsel udenfor vejen. Steler i ubehandlet træ max. 30 cm høje kan på en enkel og neutral måde markere afgrænsningerne, hvor imod store sten og reb som er opsat flere steder, forstyrrer oplevelsen af landskabet.

Skiltning på grundene er ikke tilladt, og husnummer skal enten stå på huset eller postkassen.

^ Markering af indkørsel (og husnummer)

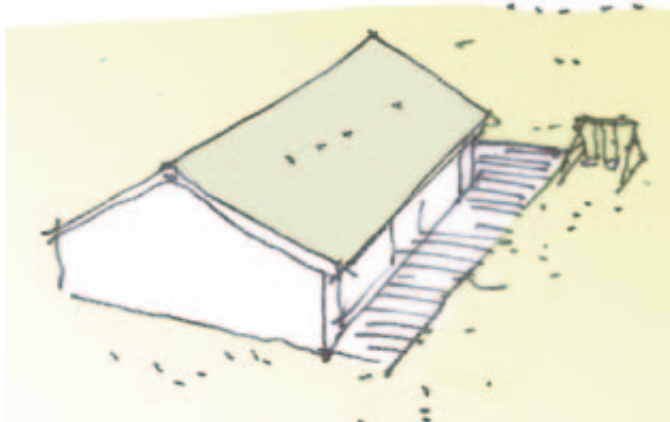
^ Grusbelagt slyngt vej, naturlig hastighedsdæmpning

> Ubehandlede træsteler markerer sig diskret i landskabet

^ Ubehandlede træsteler langs vej og affaldsskærm i træbeklædning

ng

^ Legeredskaber og tørrestativer placeres i nærhed til sommerhuset

^ Parabol diskret placeret på husfacade

FRITSTÅENDE ELEMENTER

Foruden bygninger er også legeredskaber, tørrestativer, paraboler, skraldespande, postkasser og lignende med til at præge landskabet i den forkerte retning fordi de mange forskellige elementer giver et bymæssigt præg, og forstyrrer landskabsoplevelsen. Fritstående elementer skal derfor udvælges og placeres med omtanke, og jo færre jo bedre.

Legeredskaber, tørrestativer ect. skal placeres tæt på huset eller ved beplantning eller volde så de ikke rager op i landskabet. De skal være af ubehandlet træ og må således ikke have stærke farver

Postkasserne skal placeres ved indkørslerne og er derfor meget synlige. De skal derfor have en enkel udformning og være i mørke farver så de ikke stikker af mod omgivelserne.

Affaldsbeholdere og affaldsstativer skal

afskærmes med træbeklædning som enten er mørk eller ubehandlet.

Paraboler skal placeres så de kan ses mindst mindst muligt, dvs. ved jorden eller på facader, gerne mørke i samme farve som bygninger og de må ikke have påtrykte reklamer.

Oplag af forskellig slags skal opbevares i direkte tilknytning til bygningerne på grunden og skal være afskærmet eller i et skur.

For at naturen, nattehimlen og mørket kan opleves uden påvirkning af kunstigt lys må sommerhusgrundene og deres indkørsler og gangarealer ikke belyses med havelamper, pullertbelysning ell. lign. En diskret nedad rettet lampe ved indgangsdøren med uigennemsigtig skærm og blændfrit armatur er mindst generende for naboer, hvis udendørs lys er et stærkt behov.

^ Principsnit - gynger placeret nær huset og i forlæ

^ Tørrestativ tæt på huset og malet i samme farve

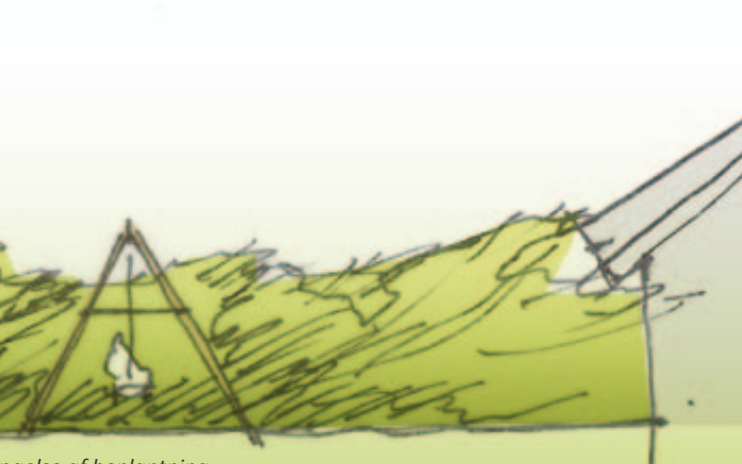
^ Sandkasse i træ i forlængelse af terrassen

^ Gyngestativ i forlængelse af terrassen

^ Affaldsstativ med skærm af umalet træ

ngelse af beplantning

^ Gyngestativ af ubehandlede rundstokke

^ Gyngestativ placeret ved vold, så det ikke ses mod horisonten

FACADER - IDÉER TIL FARVER OG MATERIALER

Sommerhusene på Klitten varierer i arkitektur og størrelse efter de perioder hvor de er opført. De enkleste og mindste sommerhuse er i træ og overvejende fra 1950'erne. Som tiden går, bliver mange af dem udskiftet med større sommerhuse og mange af dem minder efterhånden om helårshuse.

Ejere af et sommerhus på Klitten skal være opmærksom på, at bygningerne skal passe til det karakteristiske landskab. Det indebærer at udformningen og placeringen skal passe til grundens form, til terrænet og beliggenhed så bygningen ses mindst muligt i landskabet. Bygningens form skal være enkel og harmonisk og materialevalget skal gerne være gedigent, rustikt og neutralt.

Ved planlægning af nyt sommerhus eller større tilbygninger, er det en god idé at tage kontakt til Ringkøbing Skjern Kommunes bygningsafdeling for at få rådgivning om byggestil og materialer.

Facader og tage:

Sommerhusenes facader skal enten være pudsede beklædt med træ. Træfacader kan enten stå ubehandlet eller med farver, som passer til naturen, se afsnit om farver.

Vinduer og døre skal passe til sommerhusets arkitektoniske periode, og udskiftning af vinduer og døre skal være med træ eller træ/alu og ikke plastik eller rene aluminiumsrammer, som virker bymæssige og fremmede for området.

Tagene kan have mange former men hældende tage er at foretrække frem for flade tage. Et saddeltag med sort tagpap

og listetækning er et smukt og neutralt. Tagbeklædningen kan også være strå, tagpap, sort skifereternit, eller grønne tage med græsser og mosser.

Udhuse, garager og tilbygninger skal være sammenhængende med hovedhuset og farver, form og materialer skal afstemmes med dette for at opnå en god balance mellem bygningerne.

Materialer og farver:

Materialer og farvevalg spiller en stor rolle for helheden og skal passe til byggeskikken i området og til landskabet. Husene skal fremstå velholdte og det er derfor hensigtsmæssigt at vælge robuste og vejrbestandige materialer der kan modstå vestkystens klimaforhold.

I klitlandskabet bør der vælges naturmaterialer og farver, der kamuflerer sommerhusene, så de smelter mest muligt sammen med landskabet. Mørke farver ses mindre i naturen end end lyse nuancer.

På facader som ikke er ubehandlet træ, skal de viste farver derfor anvendes. Teglfacader skal være pudsede og må foruden de viste farver, også være hvide.

^ Sommerhus med mørkgrå træfacade

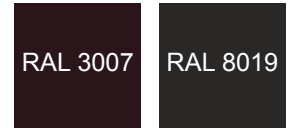
^ Nyt sommerhus med mørke træfacader og tagpap på taget

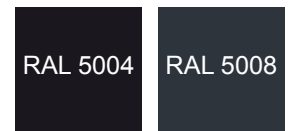
^ Brædder med transparent brunbejdse

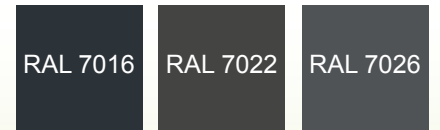
^ Ubehandlede lærketræ, som smelter sammen med landskabet

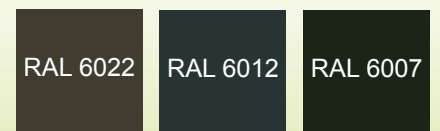
Rød nuance Brun nuance

Grå nuancer

Grønne nuancer

Grønne nuancer

Udsigt fra hul i klitrækken ved Husby Klitvej. På steder hvor beplantningen ikke binder sandet er de hvide klitter mere udsat for vindens påvirkning. Færdsel udenfor de etablerede stier ødelægger beplantningen og hullet i klitrækken, der giver adgang til stranden, er formentlig dannet af at vinden har flyttet det løse sand.

Båke ved Sisselbjerg

HOT - ANBEFALES

1. Naturgrunde
2. Indkørsler uden befæstelse
3. Mørke / ubehandlede træfacader
4. Lyng, marehalm og hjælme
5. Små træterrasser
6. Tage med græs
7. Tage med tagpap
8. Stråtage
9. Lave volde med bløde kurver
10. Lyngstier
11. Lave træsteler
12. Trælegeredskaber uden maling

NOT_Marmorskærver

NOT_Gabioner og kampesten

NOT - FRARÅDES

1. Hybenroser og fyrrebuske
2. Fliser i indkørsler
3. Plastikvinduer
4. Sorte granitskærver
5. Klippede græsplæner
6. Stejle og retlinede volde
7. Skrappe farver
8. Store terrasser
9. Skelmarkeringer
10. Blanke postkasser
11. Skilte
12. Kæder, tove og anden dekoration
13. Trampoliner
14. Gabioner

NOT_Terrænreguleringer

NOT_Beachvolleybane ude i terrænet

NOT_Skiltning

NOT_Plastikfacadebrædder, hvid postkasse

NOT_Store flisebelægninger

NOT_Høje plankeværker

LINKS

Hæftet er baseret på lokalplanernes bestemmelser for de enkelte sommerhusområder langs Klitten. Lokalplanerne kan ses på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside.

I Lokalplanerne fastlægges byggefelter, bygningshøjder og omfang, farve- og materialevalg, terrænreguleringer og beplantning. Bestemmelserne skal sikre hensynet naturen, og ikke mindst at tilbygninger, ombygninger og nybygninger udføres så naboer og omkringboende ikke bliver generet.

Man kan finde lokalplanbestemmelser, kommuneplan og fakta omkring Holmsland Klit på:

www.rksk.dk

Ved større ændringer på sommerhuse eller grunde, bør Ringkøbing-Skjern Kommune kontaktes. Her kan man få information om love og planer, samt råd og vejledning om planer for fremtidige forbedringer.

Ved større anlægsarbejder kan det anbefales at få rådgivning hos en arkitekt.

Hjemmesider hvor man kan finde information og inspiration:

www.bolius.dk

www.blst.dk

www.kulturarv.dk

www.skovognatur.dk

“Naturpleje i sommerhusområderne” kan findes på www.rksk.dk.

Sommerhuse i det kuperede klitlandskab nord for Søndervig

Sommerhuse på Klitten

Inspiration til bevaring og forbedring

Ringkøbing-Skjern Kommune 2011

ISBN: 978-87-986847-1-8

Trykkeri: Dafolo A/S

Kan købes ved Ringkøbing-Skjern Kommune

Pris: kr. 45,-

V. Remnøw dec. 2010